

Torsdag 10 november 2016

Gästspel

Norrköpings Symfoniorkester
Christian Lindberg, dirigent
Jens Lundberg, bandoneon

**MU
SIK**
I UPPLAND

Program

Allan Pettersson
1911-1980

Symfoni nr 17, Fragment

Astor Piazzolla
1921-1992
Arr. Lothar Hensel

Las Cuatro Estaciones Porteñas
för bandoneon och stråkorkester
Otoño Porteño
Invierno Porteño
Primavera Porteña
Verano Porteño

Paus

Allan Pettersson

Symfoni nr 7

Konserten beräknas pågå till 21.00

Norrköpings Symfoniorkester

Norrköpings Symfoniorkester (SON) grundades 1912 och har idag 85 musiker. Hemmascen är De Geerhallen, i hjärtat av Industrilandskapet i Norrköping. Här ges runt 70 konserter varje år. Orkestern framträder också flera gånger per säsong i Crusellhallen i Linköping och besöker årligen andra scener i länet och landet.

Orkesterns repertoar är bred, med en tyngdpunkt på de stora romantikerna från Beethoven till Mahler. SON vill även vara ledande i utvecklingen av den nya konstmusiken, och har vart annat år en kompositionstävling, finansierad genom en donation av violinisten Anne-Sophie Mutter. SON har placerat Norrköping på världskartan genom turnéer i Europa, Japan och Kina. Den senaste turnén gick till Wien 2010. Det ambitiösa projektet att tillsammans med Christian Lindberg och skivbolaget BIS spela in samtliga Allan Petterssons symfonier under 2013-2018, väcker stor uppmärksamhet internationellt.

Allan Pettersson

Allan Pettersson (1911-80) växte upp i de fattiga arbetarkvarteren på Södermalm i Stockholm. Han började sin karriär som musiker och satt under 1940-talet i Stockholms konsertförening som altviolinist. Vid sidan av arbetet i orkestern tog hans intresse för komposition fart på allvar. Han komponerade sångcykeln Barfotasånger 1943-45 till egna texter och började studera komposition, bl.a. för tonsättaren Karl-Birger Blomdahl. När Pettersson 1950 började presenteras som tonsättare i tidningar tog man fasta på hans bakgrund och han beskrevs som "det enda exemplet i vårt land på en seriöst skapande musiker ur arbetarled". Pettersson ville satsa på komponerande, tog tjänstledigt från arbetet i orkestern och reste till Paris hösten 1951. Där studerade han för Arthur Honegger, Olivier Messiaen och Darius Milhaud, men det var först i undervisningen för tolvtonsföreläsaren René Leibowitz som han kände han hade hittat rätt. Pettersson kom dock inte att använda sig av tolvtonsteknik direkt i sitt eget komponerande. Efter mycket intensiva studier för Leibowitz under 1952 reste han hem till Sverige och arbetade därefter som tonsättare.

Redan i Paris hade Allan Pettersson fått en beställning på ett verk från Radiotjänst i Stockholm. Beställningen resulterade i andra symfonin som sedan uruppfördes 1954. Pettersson trivdes bra i symfonigenren och blev en utpräglad symfoniker, något som var ovanligt kring 1900-talets mitt, då många tonsättare valde bort genren. Symfonikomponerande sågs som något omodernt och varje tonsättare som komponerade symfonier för klassisk symfoniorkester vid denna tid gjorde ett aktivt val. I början av sextioalet kallades Pettersson "den siste symfonikern", vilket säger mycket om synen på såväl Pettersson som symfonins framtid.

De femton fullbordade symfonierna intar en central position i den svenska symfoni-repertoaren.

Petterssons riktigt stora genombrott kom 13 oktober 1968 med det succéartade uruppförandet av hans *Symfoni nr 7*, då tonsättaren blev inropad många gånger och valdes till hedersmedlem av Stockholms filharmoniska orkester. Den sjunde symfonin följde dessutom med på orkesterns Europa-turné, spelades in på skiva och var orsaken till att Pettersson vann två Grammis-utmärkelser 1970. Symfonin är ett av hans populäraste verk. Den spelas regelbundet i Sverige och utomlands, den har legat till grund för en balett och finns i ett antal olika inspelningar. Ett särdrag i Allan Petterssons musik är de tydliga kontrasterna. Inom ett verk finns ofta skarpa kontraster mellan olika element i musiken. Det kan handla om att oerhörd intensitet växlas med stillsam avspänning eller att komplexa och våldsamt dissonanta avsnitt växlas med vilsamma, enkla melodier och ackord. Det ligger nära till hands att höra två sidor av musiken mellan vilka det finns en spänning, något som skapar en dramatisk effekt. Av alla Petterssons symfonier är *Symfoni nr 7* den som mest exponerat och direkt bygger på en kontrastprincip. Principen är tydlig från den minsta nivån till den största; i symfonin finns tvära kast mellan trombonernas ackordmotiv och violinernas kromatiska motiv, men också långa avsnitt av helt olika karaktär som växlas med varandra. Efter oroliga avsnitt med stegrande ostinatton (motiv som envist upprepas om och om igen) och kraftiga utbrott följer konfliktfria, lugna avsnitt med lyriska melodilinjor och romantisk harmonik.

I slutet av 60-talet var det ovanligare än det är idag att använda sig av så olika ut-

Astor Piazzolla

trycksmedel inom ett verk. Petterssons bruk av enkla ackord gjorde att han sågs som gammalmodig i en tid då radikalitet var ett nyckelord, och användandet av så olika typer av tonspråk i samma musik var något han fick kritik för flera gånger under karriären. Under 70-talet mottog hans musik för det allra mesta dock positiva recensioner och i tidningar benämndes han som "vårt lands främste symfoniker, ett världsses" och "en av Nordens största symfoniker".

Det sista verk Pettersson fullbordade var Symfoni nr 16 (1979). När han året därpå gick ur tiden lämnade han efter sig fragment till två verk. Det ena är en violakonsert, där partituret är så pass fullständigt att vissa har betraktat verket som helt fullbordat (vilket dock inte är troligt). Det andra är ett orkesterstycke som Pettersson påbörjat, där fragmentet omfattar endast 207 takter. Trots att det inte finns någon verkbezeichnung i materialet, brukar det betraktas och benämnas som fragment till Petterssons sjuttonde symfoni. Fragmentet användes förvisso som grundmaterial i tonsättaren Peter Ruzickas verk "... *das Gesegnete, das Verfluchte*" (1991), men det är först nu, som en publik får höra vad Pettersson nedtecknade. Ansvarig för att göra fragmentet spelbart har Christian Lindberg varit. Lindberg har i sitt arbete som dirigent arbetat hårt under ett antal år med att föra fram Petterssons musik, inte minst tillsammans med Norrköpings Symfoniorkester. Han var även den som låg bakom uruppförandet av Petterssons ofullbordade första symfoni. När vi nu får höra fragmentet till Petterssons sjuttonde symfoni ska vi komma ihåg att det inte alls är fullbordad musik, inte musik som tonsättaren tyckte var färdig att möta en publik. Snarare kikar vi in mitt i kompositionsprocessen, lyssnar till förmodligen det allra sista som kom från Allan Petterssons penna.

Astor Piazzolla (1921-92), argentinsk tonsättare och bandoneonspelar, betraktas ofta som en av tidernas främsta tangotonsättare. Han växte upp i New York och sågs som ett underbarn på sitt instrument bandoneon. Piazzolla är känd för sin speciella sorts tango (nuevo tango). Denna innehåller element som fuga, extrem kromatik, rikligt med dissonanser och influenser från jazz. En viktig bakgrund till denna tangostil är att Piazzolla studerade klassisk komposition för Alberto Ginastera och Nadia Boulanger. Den senare uppmuntrade dock Piazzolla att satsa på att komponera tango. Piazzollas tangostil mötte en hel del motstånd, inte minst i Argentina. Det första stora framgångarna kom i Frankrike och USA, men Piazzolla blev senare en stor stjärna även i hemlandet Argentina. Vissa menar att han "räddade" tangon, som under 50- och 60 talet hade minskat i popularitet. Piazzolla komponerade kring 750 kompositioner.

Las Cuatro Estaciones Porteñas (De fyra årstiderna i Buenos Aires) är fyra tangokompositioner sammansatta till en svit. Den första årstiden som komponerades var sommaren (Verano Porteño). Den skapades som teatermusik 1965. Hösten (Otoño Porteño) komponerades 1969 och året därpå skrevs de två återstående, våren (Primavera Porteña) och vintern (Invierno Porteño). Piazzolla spelade årstiderna som en svit med sin kvintett från och med 1970 och sviten är en av hans mest kända kompositioner. Här finns naturligtvis en koppling till Vivaldis Årstiderna. Vi kan dels höra de med barocken besläktade kompositionstekniker, som är en del av Piazzollas stil, och dels direkta kopplingar till Vivaldi i slutet av "Invierno Porteño".

Christian Lindberg, dirigent

Trombonisten, tonsättaren och dirigenten Christian Lindberg är en av våra absolut flitigaste och mest internationellt etablerade musiker. Hans trombonkarriär saknar motstycke, och 2015 blev han utsedd till "The Greatest Brass Player In History" av Classical FM, världens största radiokanal för klassisk musik. Christian Lindberg har uruppfört över 300 nyskrivna verk för trombon och har spelat in över 70 soloskivor.

Sedan i början av 2000-talet har Christian Lindberg parallellt med sitt virtuosa solospel också gjort en enastående karriär som dirigent världen över. 2004-2012 var han chefsdirigent

för Nordiska Kammarorkestern i Sundsvall och för Blåsarsymfonikerna i Stockholm. Sedan 2009 är han konstnärlig ledare och chefsdirigent för Norwegian Arctic Philharmonic Orchestra och sedan 2015 chefsdirigent för israeliska Netanya Kibbutz Orchestra.

Lindberg har ett stort intresse för Allan Petterssons musik, och spelar just nu in samtliga Petterssons symfonier tillsammans med Norrköpings Symfoniorkester.

Jens Lundberg, bandoneon

Jens Lundberg är en av våra främsta solister på bandoneon - ett mindre, sydamerikanskt dragspel, som framförallt förknippas med tangomusik. Jens Lundberg är född i Stockholm, och har bland annat studerat för den argentinske bandoneonvirtuosen Juan José Mosalini vid Conservatoire Edgar Varèse i Paris. Han har därefter flitigt framträtt både som solist och tillsammans med olika ensembler runtom i bl.a. Sverige, Norge, Finland, Frankrike, Italien, Portugal och Argentina. Inte minst samarbetar han återkommande med Linékvintetten, Musik i Upplands egen brasskvintett.

Jens Lundbergs repertoar inkluderar både traditionell tango och "tango nuevo", parallellt med gammal och ny konstmusik. 2012 mottog han dragspelaren Albin Hagströms Minnespris.

Musik i Upplands kommande konserter

Söndag 13 november 16.00

Kreutzersonaten

Uppsala Kammarsolister och Stina Ekblad, berättare

Texter: Tolstoj, Musik: Beethoven, Janáček

Sal B, Uppsala Konsert & Kongress

Turné i Uppsala län 15 - 22 november

Lena Willemark, Trio X, Väsen & Norrbotten Big Band

En folkmusikalisk jazzupplevelse!

Konsertkarusellen, tid och plats se: www.musikiuppland.se

Torsdag 24 november 19.00

Pianokonsert

Uppsala Kammarorkester. Emil Eliasson, dirigent. Peter Friis Johansson, piano

Victoria Borisova-Ollas: Colors of Autumn. Clara Schumann: Pianokonsert

Adolf Fredrik Lindblad: Symfoni nr 1

Konsertintroduktion Eva Öhrström om A F Lindblad

Öppen repetition onsdag 23 nov kl 11.50-12.50 (fri entré)

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Lördag 26 november 18.00

Folk All-in Band & Uplands Låtverkstad, *en folkmusikfest!*

Sal B, Uppsala Konsert & Kongress

Fira Trettondagsafton med oss!

Uppsala Kammarorkester och dirigent Paul Mägi samt solisterna sopranen Miah Persson och tenoren Joachim Bäckström. Populära melodier från Carmen, Glada Änkan och andra pärlor! Festmåltid i restaurangen efter konserten, beställ på ukk.se eller 018-727 90 00

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Foto: SON, Eva Lindblad. Christian Lindberg, Mats Bäcker. Jens Lundberg, Elliot.

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND